

Innhold

Forord	11
DEL 1	13
Kapittel 1 Prosjektet EnCompetence: Bakgrunn, metode og hovedresultater	15
ELLEN BEATE HANSEN SANDSETER	
Bakgrunn for prosjektet.	15
Prosjektets mål og forskningsspørsmål.	17
Prosjektets forskningsmessige og teoretiske bakgrunn	18
Prosjektets design	21
Utvalg av barnehager, barn og barnehageansatte	23
Datainnsamling, analyser og behandling av data	23
Eriske hensyn	27
Resultater og intervensjon	28
Oppsummering.	35
Kapittel 2 Fysisk miljø, trivsel og fysisk aktivitet i barnehagen	37
OLE JOHAN SANDO	
Bakgrunn	37
Metode	40
Resultater og drøfting	41
Oppsummering.	46

Kapittel 3 «Vi må finn på ka vi ska gjør!» Hvilke transformative muligheter og invitasjoner til symbolsk lek finner barna i barnehagens innemiljø?	47
RANDI EVENSTAD OG MARIA BRENNHOVD	
Innledning	47
Den symbolske leken	48
Symbollekens materielle og mentale forutsetninger	49
Rom for barn	50
Lesbarhet og affordances for lek.	50
Studiens mål og forskningsspørsmål	51
Metodisk tilnærming og analyse	51
Funn og drøfting.	52
Leken i rommet.	55
Sammenfattende drøfting	63
 Kapittel 4 Boltrelek og lekeslåsing i barnehagens innemiljø.	 67
RUNE STORLI	
Boltrelek og lekeslåsing i barnehagen	67
Hvordan kan boltrelek og lekeslåsing fremme barns emosjonelle og sosiale utvikling?	69
Boltrelek og lekeslåsing og det fysiske miljøet i barnehagen	70
Metode	71
Resultater og drøfting	72
Oppsummering.	77
 Kapittel 5 Hva gjør barna når de ikke leker i barnehagens tid til frilek?	 79
MAY LISS TOBIASSEN OG ELLEN BEATE HANSEN SANDSETER	
Lekens betydning for barn.	79
Utfordringer med å kategorisere lek og ikke-lek.	81
Metodisk tilnærming og analyse	82
Kategorier for ikke-lek.	83
Avslutning.	92
 Kapittel 6 Hvordan kan arkitektens perspektiv bidra i planlegging og gjennomføring av endringer i barnehagebygg?	 95
BIRGER DAHL	
Arkitektens rolle og perspektiver i EnCompetence	95
Analyse av barnehagene i prosjektet.	96

Nye typologier: Nye utfordringer i tillegg til de gamle.	97
Typologi og planløsning: Forståelse er grunnleggende for planlegging og gjennomføring av endringsprosesser	99
Analysemetoder: Byggenes planløsning og organisering.	100
Barnehagene i prosjektet: Typologier, størrelser og planløsninger.	101
Oversikt over intervensjonene i prosjektet	102
Avdelingsbarnehagene i utvalget	103
Basebarnehagene i utvalget	104
Arkitektens perspektiv på gode planleggingsforutsetninger i barnehager . .	111
Arkitektens perspektiv på endringer i eksisterende barnehager.	112
Kapittel 7 Hvordan utvikle gode utearealer i barnehagen sett fra landskapsarkitektens perspektiv.	115
JENS ZEEVAERT	
Uteområdets betydning.	115
Planleggingsprosess	116
Krav til barnehagens uteområde	116
Byggets plassering på tomte.	117
Soner i uteområdet	119
Utførelse	123
Landskapsarkitekten i EnCompetence.	123
Observasjoner fra barnehager i prosjektet	123
Forbedringstiltak i uteområdene	125
Kapittel 8 Outdoor play spaces – As if children mattered.	129
SUSAN HERRINGTON, SARA BRUNELLE AND MARIANA BRUSSONI	
The Seven Cs.	129
Designing for Character	130
Designing for Context.	131
Designing for Connectivity	132
Designing for Clarity	133
Designing for Chance	134
Designing for Change	135
Designing for Challenge	136
Conclusion	138

DEL 2.....	139
------------	-----

Kapittel 9 Fra et fattig til et rikt lekemiljø – hvordan lede endringsprosesser i barnehagens innemiljø..... 141

TOVE RAVNHOLT

Utgangspunktet.....	141
Fra avslag til selvforsvar.....	144
Fra selvforsvar til oppklaring.....	146
Fra oppdagelse til avklaring.....	148
Avslutning.....	150

Kapittel 10 Den nye voksenrollen..... 153

MAGNUS HAARSETH

En ny hverdag.....	154
Den nye voksenrollen.....	154
Tilrettelegging.....	155
Overblikk.....	156
Balanse.....	157
Lagarbeid.....	159
Avslutning.....	160

Kapittel 11 Relasjonsarbeid i barnehagen: Lek, samspill og de ansattes møter med barn i det fysiske rommet – i en endringsprosess..... 163

HENRIKKE SØLVBERG BORGENSEN

Bakgrunn for å delta i prosjektet.....	163
Utfordringer – et krevende innemiljø.....	165
Ommøblering og omdefinering av rom.....	166
Nye rom for relasjoner og lek.....	169
Videre arbeid med lek, vennskap og fellesskap i fokus.....	171
Oppsummering.....	173

Kapittel 12 Hvordan skape et godt utemiljø i barnehagen der både personalet og barna er aktive i leken?..... 175

TØNJE SÆTHER

Bakgrunn for å delta i prosjektet.....	175
Utfordringer i det fysiske utemiljøet.....	176
Resultater fra første datainnsamling.....	176
Endringer i uteområdet og erfaringer vi gjorde oss.....	176
Avslutning.....	184

Kapittel 13 Fra ørken til oase – Hvordan gjøre et lite attraktivt område i utemiljøet til en oase for lek og samspill?	185
LINN CAMILLA JAHREN	
Om barnehagen vår.	185
Deltakelse i EnCompetence	186
En lite attraktiv del av uteområdet.	187
En ny oase for lek og samspill	189
Avslutning.	191
Kapittel 14 Alle skal med – om å skape en varig bevissthet blant personalet rundt det fysiske miljøet og voksenrollen i uterommet.	193
AUD SIGRUN MOE	
Presentasjon av barnehagen	193
Bakgrunn for endringene i det fysiske miljøet	194
Endringer i det fysiske miljøet.	195
Alle skal med.	197
Inspirerende utemiljø og voksenrollen i uterommet – veien videre.	199
Avslutning.	202
Kapittel 15 En barnehagelærers erfaringer med å stå bak kamera i et forskningsprosjekt – å ta en distansert rolle og få nye innblikk i barnas lek i det fysiske miljøet.	205
TONJE RASMUSSEN	
Innledning – kort om barnehagen.	205
Ønske om mer kompetanse og økt bevissthet ved å være medforsker.	206
Roller som observatør – bak kamera.	207
Mine erfaringer som medforsker bak kamera i et forskningsprosjekt	209
Oppsummering.	211
Avslutning.	213
ELLEN BEATE HANSEN SANDSETER OG RUNE STORLI	
Antologien	213
Nettressursen.	213
Referanser	215
Om forfatterne	225